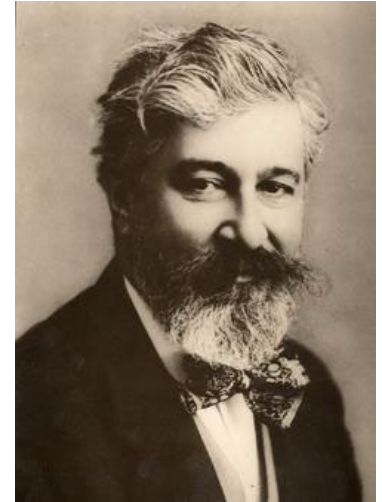

Poble gris de Santiago Rusiñol

13 de juny 2023

Biografia i obra:

Santiago Rusiñol va néixer el 1861 i morí el 1931 a Aranjuez mentre pintava el seus famosos jardins. Dramaturg, narrador, assagista i pintor, va pertànyer a una de les famílies de l'alta burgesia catalana, originària de Manlleu i dedicada al tèxtil. Estudià dibuix a la Llotja; i juntament amb el pintor Ramon Casas va fer la volta a Catalunya amb carro a la recerca de bells paratges. Trenca amb la tradició familiar i el 1887 se n'anà a París, on residí llargues temporades i on va conèixer l'impressionisme pictòric que el va influir en la seva obra. Afeccionat als ferros forjats, en reuní una gran col·lecció al "Cau Ferrat" de Sitges; aquí va organitzar Festes Modernistes per difondre aquest moviment; va ser membre fundador d' *Els Quatre Gats*, lloc de tertúlies, vetllades literàries i musicals, espectacles...

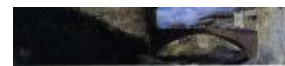

La seva obra exemplifica les relacions i les tensions entre l'intel·lectual (Poeta) i la societat burgesa (Prosa): *L'alegria que passa* (1898), *El jardí abandonat* (1900) i *Les cigales i les formigues* (1901). Realitzà un canvi i adoptà una actitud crítica de denúncia de la realitat, a *L'heroi* (1903) denuncià les guerres colonials, l'obra *Llibertat* (1901) critica un cas de discriminació racial entre els que prediquen la igualtat. En les obres *Místic* (1903) i *La mare* (1907) posa en dubte l'eficàcia del Poeta per a resoldre problemes. La crítica a la societat disminuï i fou substituïda per la sàtira, la ironia, la caricatura i l'humor: *Els Jocs Florals de Canprosa* (1902), *El senyor Josep falta a la dona* (1915),... EL 1902 escriu *El poble gris* que suposa el primer pas cap a la novel·la i les narracions del qual són comparades amb *Els sots feréstecs* de Raimon Caselles. El 1907 publicà *L'Auca del senyor Esteve* on retrata la imatge de la burgesia catalana amb el propòsit de satiritzar els seus costums; deu anys més tard en fa una versió dramàtica i s'estrena al Teatre Victòria del Paral·lel de Barcelona. Col·laborà a *L'Esquella de la Torratxa* com a dibuixant.

La popularitat de Santiago Rusiñol es manté viva, les seves obres dramàtiques es van reeditant i la seva obra més emblemàtica *L'Auca del senyor Esteve* inaugurà la Sala Gran del Teatre Nacional de Catalunya.

PARLEM DE L'OBRA

El poble gris és un recull de 30 narracions, on queda definida la veu narrativa que atorga uniformitat a tot el volum. Una veu que adopta el punt de vista d'un personatge masculí, artista i convalescent, *alter ego* del mateix autor.

El poble gris
Santiago Rusiñol

Les narracions són mostres representatives de la literatura de viatges amb la que Santiago Rusiñol (l'artista polivalent) es va iniciar en el terreny de la literatura i que no va deixar de conrear mai. Ho aconsegueix a partir de diferents pretextos que van de la carretera al paisatge, de l'hostal al cementiri, del casino dels moderats al club dels exaltats de les mosques als capellans, del boig del poble, al savi, de les beates a les criatures, una visió fragmentària de la vida, però que ens fa el retrat d'un poble que n'és compendi i suma de tots els pobles que haurem conegut o podrem conèixer. I ho fa en una època en què s'aboca a la producció dramàtica i en recerca dels grans públics. Usa per això l'estratagema de fer servir paraules, no traduïdes, del castellanismes pròpies d'aquell temps.

Tot i la veu desmitificadora, subtilment irònica, relativista i escèptica, el text és coherent, i magnífic perquè el llibre conté estampes originals i bellament escrites. Es tracta d'una visió molt personal, crítica, d'atmosferes, d'ambients, d'estudi de caràcters, dissecció de moments ... Tot servit amb una mirada sorneguera, sempre incisiva i punyent.

Els temes: El poble, l'amor, el joc, el castell, el trempallamps, el casino, el club dels exaltats, l'Ajuntament, el sant Patró, el boig, el savi, el cap d'estació, els capellans, la història de la vila, el cant del batre, el mal del poble, la festa major, els esguerrats, la nit de l'amor... no són pas quadres costumistes o folklòrics. Tot i la mirada esbiaixada de la realitat hi ha molta més intenció com hem dit abans.

Cal destacar la prosa viva, saborosa, diversa i molt oral, d'en Rusiñol, una prosa d'allò més periodística i literària a partir d'elements costumistes, pintorescos, anecdòtics. L'autor ens proposa, oferir una visió agredolça de la vida quotidiana de personatges anodins, habitants de poble mancats de personalitat, antiherois que esdevenen, el símbol del tedi d'una existència sense ideals. Així en ***El poble gris***, ens porta el tema del tedi, de la malenconia o del *mal du siècle* que recorre tot el llibre perquè és indestriable de la mirada crítica i refinada de l'artista narrador. Que al final sucumbeix a "El mal del poble" la mandra paralizadora de la voluntat i l'anorreament de l'individu, que guanya fins i tot al narrador que ja només pensa en dormir.

Si penseu com jo, crec que hem aconseguit una gran troballa amb la lectura d'aquest llibre.